

Kirkjufellsfoss

Skipulagslýsing fyrir deiliskipulag við Kirkjufellsfoss

Janúar 2018

Grundarfjarðarbær

ATA

Efnisyfirlit

Til lesenda

[Hvað er skipulagslýsing?](#)

[Hvað er deiliskipulag?](#)

[Get ég haft áhrif?](#)

1 Inngangur

2 Núverandi ástand og staðarandi

3 Tengsl við aðrar áætlanir

[3.1 Aðalskipulag Grundarfjarðarbæjar 2003-2015](#)

[3.2 Svæðisskipulag Snæfellsness 2014-2026](#)

[3.3. Ferðaþjónustustefna Grundarfjarðar](#)

[3.4 Deiliskipulag Háls](#)

4 Tillaga að deiliskipulagi

[4.1 Afmörkun](#)

[4.2 Helstu áherslur deiliskipulagsgerðarinnar](#)

5 Áhrif á umhverfið

6 Skipulagsferli

[6.1 Kynningar, samráð og auðlýsingar](#)

[6.2 Framsetning gagna](#)

[6.3 Tímaáætlun](#)

7 Umsagnaraðilar

8 Heimildir

Til lesenda

Hvað er skipulagslýsing?

Samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010 skal við upphaf vinnu við gerð skipulagsáætlunar taka saman lýsingu á skipulagsverkefninu þar sem m.a. er skýrt hvernig staðið verði að skipulagsgerðinni.

Skipulagslýsing fyrir skipulagsverkefni er skrifleg greinargerð þar sem fram koma helstu áherslur við skipulagsgerðina, markmið og tilgangur deiliskipulagsins og hvernig samráði og kynningu verði háttað. Lýsing verkefnisins er því nokkurs konar uppskrift að því sem fram á að koma í deiliskipulagi áningarstaðarins við Kirkjufellsfoss og að vinnunni framundan.

Hvað er deiliskipulag?

Deiliskipulag er skipulagsáætlun fyrir afmarkað svæði, þar sem fram kemur hvað má byggja eða framkvæma innan svæðisins, s.s. vegi, stíga, áningarstaði, hús eða skýli eða annað sem krefst framkvæmdar- eða byggingarleyfis. Þannig er skýrt fyrir öllum hlutaðeigandi hvað er leyfilegt á svæðinu. Deiliskipulag er því forsenda framkvæmda á svæðinu.

Deiliskipulag mælir fyrir um not svæðis til framtíðar, t.d. framkvæmdir sem ekki er farið í á sama tíma, heldur skipt í áfanga. Samþykkt deiliskipulag getur því rúmað viðbrögð við breyttum aðstæðum, s.s. fjölgun gesta á áningarstað.

Get ég haft áhrif?

Bæjarstjórn óskar nú eftir ábendingum og athugasemdum við það sem fram kemur í þessari skipulagslýsingu, um viðfangsefni skipulagsins og ferlið sjálft.

Skipulagslýsing þessi er kynnt með auglýsingu í Fréttablaðinu, Skessuhorni og í Bæjarblaðinu Jökli sem borið er í hvert hús í sveitarfélaginu og gerð aðgengileg á vef Grundarfjarðarbæjar www.grundarfjordur.is.

Vinsamlegast sendið ábendingar og athugasemdir á netfangið grundarfjordur@grundarfjordur.is eða með pósti merkt: Grundarfjarðarbær, Deiliskipulag, Borgarbraut 16, 350 Grundarfjörður í síðasta lagi þann 1. febrúar 2018.

1 Inngangur

Grundarfjarðarbær áformar að vinna deiliskipulag fyrir áfangastaðinn við Kirkjufellsfoss og nánasta umhverfi, í samvinnu við landeigendur. Markmið með deiliskipulagsgerðinni er að vernda náttúru og ásýnd svæðisins og stýra aðgengi gesta sem heimsækja svæðið.

Alta sinnir deiliskipulagsgerðinni fyrir Grundarfjarðarbæ.

Kirkjufell er bæjarfjall Grundfirðinga og trónir tignarlegt yfir bænum í vestri. Kirkjufellsfossar í Kirkjufellsá eru fossar rétt neðan við smábrú á gamla þjóðveginum sem nú er reiðvegur. Í daglegu tali er almennt talað um Kirkjufellsfoss.

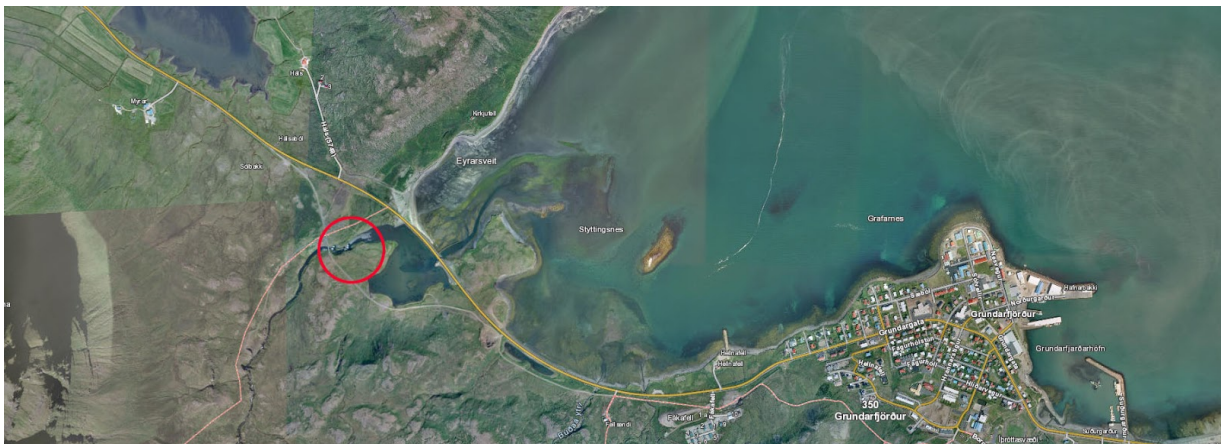
Kirkjufellsfoss og Kirkjufellið hafa orðið til sem sjálfsprottinn ferðamannastaður og hefur fjöldi gesta aukist gífurlega hratt. Staðurinn er orðinn einn vinsælasti áfangastaður og mest myndaðasti ferðamannastaður á Snæfellsnesi. Á síðustu árum hefur aðstaða við fossinn verið bætt, s.s. bílastæði og göngustígar, en sú aðstaða annar ekki þeim fjölda gesta sem kemur á svæðið. Vegna aukinnar umferðar ferðamanna að fossinum er mikilvægt að byggja betri umgjörð um þennan ferðamannastað til framtíðar; umgjörð sem tryggir öryggi vegfarenda, stýrir umferð gesta um svæðið, dregur úr álagi og lágmarkar sjónræn áhrif umhverfis fossinn.

Til að stuðla að því að sjónrænt gildi Kirkjufellsfoss rýrni ekki er lögð áhersla á að bæta aðgengi að fossinum með vel skilgreindum stígum og útsýnisstað þar sem hægt er að upplifa fallett útsýni. Í deiliskipulaginu verður lögð áhersla á að allar framkvæmdir falli vel að umhverfinu og hugað verður sérstaklega að því að græða upp röskuð svæði við fossinn.

Gert er ráð fyrir að núverandi bílastæði verði lokað og áætlað að staðsetning nýs bílastæðis verði vestan við fossinn með áningarstað þar sem notalegt er að setjast niður, njóta útsýnis og fræðast um svæðið. Hugað verður sérstaklega að aðgengi fyrir alla frá bílastæði að fossinum.

2 Núverandi ástand og staðarandi

Kirkjufell og Kirkjufellsfoss eru á norðanverðu Snæfellsnesi í um 2 km fjarlægð frá þéttbýli Grundarfjarðar.

Mynd 1. Staðsetning Kirkjufellsfoss merkt með rauðum hring

Kirkjufellið er áberandi og hefur vakið athygli ferðamanna í gegnum tíðina. Kirkjufellið er samofið ímynd staðarins, en á undanförunum árum hafa vinsældir fjallsins og fossins sem áfangastaðar ferðafólks og sem táknmyndar íslenskrar náttúru aukist hratt. Nú er svo komið að nánast allan sólarhringinn, allan ársins hring, eru bílar á bílastæðinu við fossinn. Oft verður vart þverfótað fyrir þrífótum ljósmyndara við Kirkjufellsfoss, sem freista þess að ná hinni fullkomnu ljósmynd af fossinum og fjallinu.

Fólksfjöldinn sem gengur að Kirkjufellsfossi hefur verið mun meiri en gert var ráð fyrir þegar núverandi aðstaða var útbúin. Lauslega áætlað má gera ráð fyrir að yfir sumartímann séu að jafnaði um 15 - 20 bílar á bílastæðinu, auk rúta. Umferð ferðamanna um svæðið er þó ekki takmörkuð við sumartímann því Kirkjufellsfoss er einnig

vinsæll viðkomustaður að vetri til. Bílastæðið annar ekki þessum mikla fjölda og leggja ökumenn því í vegköntum beggja vegna vegarins með tilheyrandi umferðaröngþveiti og slyshættu.

Mynd 2. Ljósmyndarar mynda Kirkjufellsfoss

Upplýsingaskilti eru við bílastæðið með upplýsingum um umgengni. Frá bílastæðinu hefur verið lagður göngustígur meðfram ánni og fossinum vestan megin. Núverandi stígur liggur svo niður meðfram fossinum austanverðum. Talsverður halli er í landinu og neðst á stígnum taka við tröppur sem ná niður að áningarstað á flatlandinu. Lagðar hafa verið „Euroraster“ grindur í stígana og strengdir hvítir kaðlar meðfram þeim til að koma í veg fyrir að gestir fari út fyrir skilgreinda gönguleið. Mikið rask er umhverfis fossinn og er talsvert um að gestir fari út fyrir skilgreindar gönguleiðir til að ná myndum. Viðvörðunarskilti sem vara fólk við fallhættu eru meðfram göngustíg.

Landið Kirkjufell er í einkaeigu. Býlið Kirkjufell er í eyði en útihús eru þar uppistandandi og tún nýttuð.

Landamerki Kirkjufells eru við Háls í vestri. Fyrirhuguð skipulagsvinna verður unnin í samráði við landeigendur á aðliggjandi jarða. Fyrirvari er settur um staðfestingu á landamerkjum.

Gamall þjóðvegur, sem nú er merkt sem reiðleið, í aðalskipulagi Grundarfjarðarbæjar liggur í gegnum Kirkjufellslandið, yfir gamla brú yfir Kirkjufellsfoss áleiðis að þéttbýlinu í Grundarfirði (mynd 3).

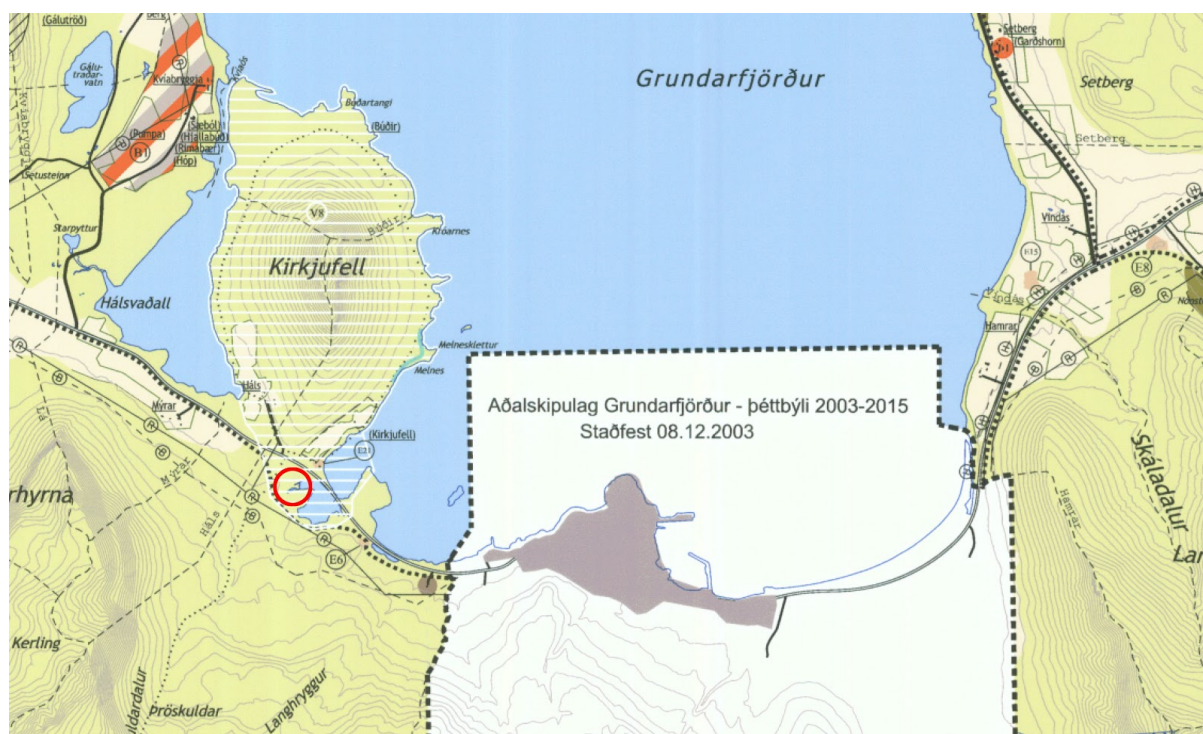
Mynd 3. Reiðleið skv. gildandi aðalskipulagi. Staðsetning Kirkjufellsfoss er merkt inn með rauðum hring.

3 Tengsl við aðrar áætlanir

Fyrirhugað deiliskipulagsgerð er í samræmi við markmið og leiðir í Aðalskipulagi Grundarfjarðarbæjar, Svæðisskipulagi Snæfellsness og Ferðaþjónustustefnu Grundarfjarðar sem tilgreind eru hér að neðan.

3.1 Aðalskipulag Grundarfjarðarbæjar 2003-2015

Í gildandi aðalskipulagi¹ er mörkuð stefna um framtíðarþróun dreifbýlisins og lagður grunnur fyrir deiliskipulagsgerð, en ekkert deiliskipulag er í gildi fyrir svæðið kringum Kirkjufellsfoss.

Mynd 4. Hluti Aðalskipulags Grundarfjarðar 2003-2015, dreifbýlishlut. Deiliskipulagssvæðið er merkt með rauðum hring.

Í aðalskipulagi kemur fram að eitt af markmiðum áætlunarinnar er „að skapa ramma fyrir þróun og uppbyggingu í ferðaþjónustu, sem tengist þeim kostum sem landslag og byggð bjóða upp á“.

Í kafla 9.2.1 í greinargerð með aðalskipulagi Grundarfjarðar, dreifbýlishluta, er fjallað um mikilvægi þess að bjóða upp á fjölbreytt útivistarsvæði með góðri aðstöðu. Ein leið til að ná markmiðum tengdum útivist er „að komið verði upp góðum bílastæðum og aðstöðu til áningar fyrir göngufólk og aðra útivistariðkendum“.

Í kafla 7.4 um gönguleiðir kemur fram að markmið er „að auka notkun á gönguleiðum og auka upplifun þeirra sem þær nota“ og að „gamlar göngu- og reiðleiðir og vegarslóðar í sveitarfélaginu séu aðgengilegar göngufólki“. Leiðir að markmiðum eru að leggja áherslu á merkingu gönguleiða og kortlagningu þeirra og bæta aðgengi að gönguleiðum m.a. með gerð áningarstaða.

Í Aðalskipulagi Grundarfjarðar 2003-2015 er svæðið skilgreint sem hverfisverndarsvæði (V8) vegna ímyndar. Í ákvæðum hverfisverndar segir m.a. að „allar framkvæmdir og mannvirki innan verndarsvæðisins miði að því að viðhalda ímynd Kirkjufells“. Ímynd svæðisins er þó ekki skilgreind í greinargerðinni. Um er að ræða 360 ha svæði og er fyrirhugað deiliskipulagssvæði innan marka hverfisverndarsvæðis. Líklegt er að ákvæði um hverfisverndarsvæðið taki breytingum í nýju aðalskipulagi.

¹ Aðalskipulag Grundarfjarðar 2003-2015 dreifbýlishluti. Greinargerð: <http://bit.ly/2AbfyYz>

Við gerð aðalskipulags Grundarfjarðar voru skráðar allar fornleifar í sveitarfélaginu. Þær má sjá í Fornleifaskrá Grundarfjarðarbæjar, I og II hluta (2005). Engar friðlýstar minjar fundust innan deiliskipulagssvæðisins.

Um þessar mundir stendur yfir endurskoðun á Aðalskipulagi Grundarfjarðar 2003-2015. Meðal viðfangsefna þar er að útfæra markmið Svæðisskipulags Snæfellsness um stefnu í ferðaþjónustu á Snæfellsnesi.

3.2 Svæðisskipulag Snæfellsness 2014-2026

Í Svæðisskipulagi Snæfellsness 2014-2026² er mörkuð skýr stefna um þróun og skipulagningu ferðaþjónustu á Snæfellsnesi.

Í Svæðisskipulaginu er eitt af markmiðum í kafla um búsetuskilyrði og atvinnulíf, að landbúnaður, ferðaþjónusta og útivist verði ráðandi landnýting í dreifbýli (markmið U3).

Í umfjöllun um meginmarkmið fyrir Snæfellskt ferðalag er eitt meginmarkmiða að „*staðarandi Snæfellsness styrkist við umhverfismótun og mannvirkjagerð, en hann einkennist af fjölbreytileika og andstæðum í landslagi og byggð og sterkum tengslum við sjóinn og söguna, allt frá landnámi*“ (markmið U22)

Ein af skilgreindum leiðum að þessu markmiði er að „*nýta og útfæra nánar greiningu þessa svæðisskipulags á náttúru, menningu og sögu, staðaranda og „karaktersvæðum“ Snæfellsness, við aðal- og deiliskipulagsgerð*“ (leið U22.1).

Eins kemur fram það markmið að „*þróun í ferðaþjónustu grundvallist á að nýta og styrkja staðaranda Snæfellsness, en hann einkennist af fjölbreytileika og andstæðum í landslagi og byggð og sterkum tengslum við sjóinn og söguna, allt frá landnámi*“ (markmið A23)

Ein leiðanna að þessu markmiði er að „*stuðla að þróun ferða, áfangastaða, leiðsagnar, gistingar, veitingastaða, veitinga og minjagripa sem endurspeglar staðaranda Snæfellsness*“ (leið A23.1).

Markmið svæðisskipulagsins er þá að „*ávinningur samfélagsins af ferðalögum um svæðið dreifist sem víðast og komið sé í veg fyrir ofálag á einstaka staði*“ (markmið U23).

3.3. Ferðaþjónustustefna Grundarfjarðar

Bæjarstjórn Grundarfjarðar samþykkti í júní 2009 stefnu í ferðaþjónustu. Stefnan byggir á og tekur mið af skilgreindu hlutverki og framtíðarsýn. Fram koma þrjú einkenni á ferðaþjónustu í Grundarfirði sem endurspeglast í þremur meginstoðum stefnunnar, þ.e. nýting náttúrugæða og umhverfisvænn áfangastaður, barnvænn áfangastaður, upplifun og persónuleg þjónusta.

Stoðirnar þrjár í ferðaþjónustustefnunni marka farveg fyrir áherslur í uppbyggingu ferðaþjónustu á svæðinu en við framkvæmd er lögð áhersla á gæði, samstarf og upplýsingamiðlun.

3.4 Deiliskipulag Háls

Í gildi er deiliskipulag fyrir Háls (samþykkt í júní 2013) þar sem vegtengingin að Hálsi er staðsett vestar en hún er í dag. Staðsetning nýrrar vegtengingar inn á bílastæði við Kirkjufellsfoss verður ákveðin í samráði við Vegagerðina með hliðsjón af núverandi staðsetningu aðkomuvegar að Hálsi sem og aðkomuvegar í deiliskipulagi.

² Tengill á Svæðisskipulag Snæfellsness: <http://bit.ly/2ckTuie>

4 Tillaga að deiliskipulagi

4.1 Afmörkun

Afmörkun deiliskipulagssvæðisins er sýnd á mynd 5 með gulri brotalínu. Innan deiliskipulagssvæðis verða bílastæði, gönguleiðir, upplýsingaskilti og áningarstaðir. Hvít brotalína sýnir landamerki milli Kirkjufells og Háls. Flatarmál deiliskipulagssvæðisins mælist um 9 ha. Áætluð staðsetning nýs bílastæðis vestan við Reiðhól er merkt inn með rauðum hring og núverandi bílastæði með hvítum hring.

Mynd 5. Afmörkun deiliskipulagssvæðisins. Myndin er ekki í kvarða.

4.2 Helstu áherslur deiliskipulagsgerðarinnar

Helstu áherslur deiliskipulagsins eru eftirfarandi:

- Auka öryggi allra vegfarenda.
- Bæta aðgengi að náttúru.
- Vernda náttúru og ásýnd svæðisins.
- Stuðla að upplifun sem byggist á náttúrufegurð og staðaranda.
- Fræða vegfarendur um náttúru og sögu svæðisins.
- Styðja við ferðamennsku á Snæfellsnesi.

Vinna er hafin við útfærslu á aðkomu fyrir akandi umferð inn og út af fyrirhuguðu bílastæði, í samráði við Vegagerðina. Mikilvægt er að tryggja öryggi allra vegfarenda, þ.m.t. þeirra sem þvera Þjóðveginn í átt að Kirkjufelli.

Hugað verður að hönnun gönguleiðar sem stuðlar að jákvæðri upplifun byggðri á staðaranda og verður gert ráð fyrir áningarstað við bílastæði og útsýnisstað við fossinn þar sem gestir geta tyllt sér og notið útsýnisins.

Á áningarstað við bílastæði verða upplýsinga- og fræðsluskilti þar sem sýndar eru gönguleiðir um svæðið og upplýsingar um ferðapjónustu í Grundarfirði og öðrum þéttbýlisstöðum á Snæfellsnesi.

Í deiliskipulagsvinnunni verður horft til fordæma um áningarstaði héraendis, þar sem vel þykir hafa tekist til. Einnig munu liggja fyrir skýrar leiðbeiningar í skilmálum deiliskipulagsins um hönnun áningarstaðarins, þar sem áhersla verður lögð á góðan frágang og vandaða hönnun sem vinnur vel með umhverfinu.

5 Áhrif á umhverfið

Í 9. gr. skipulags- og byggingarlaga segir að í skipulagsáætlun skuli gerð grein fyrir áhrifum áætlunarinnar, einstakra markmiða hennar og ráðgerðra framkvæmda á umhverfi, náttúruauðlindir og samfélag.

Umhverfisáhrifin verða metin út frá þeim upplýsingum og gögnum sem liggja fyrir um ástand umhverfisins.

Í ljósi þess að svæðið er nú þegar farið að draga til sín ferðamenn er ljóst að setja þarf umgjörð um heimsóknir á svæðið til að stuðla að verndun náttúrunnar.

Lögð hefur verið áhersla á forsendurgreiningu og samráð við hagsmunaaðila til að stuðla að því að áhrif framkvæmda samkvæmt deiliskipulagstillögu hafi ekki neikvæð áhrif á umhverfi.

Skýr umgjörð um heimsóknir á svæðið, afmörkun gönguleiða og uppgræðsla á röskuðum svæðum mun hafa jákvæð áhrif á svæðið allt.

6 Skipulagsferli

6.1 Kynningar, samráð og auglýsingar

Í samræmi við skipulagslög og skipulagsreglugerð verður skipulagslýsing þessi kynnt umsagnaraðilum og öðrum sem kunna að eiga hagsmuna að gæta.

Verður lýsingin send lögbundnum umsagnaraðilum og kynnt með áberandi hætti á vef Grundarfjarðarbæjar, í Fréttablaðinu, Skessuhorni og í Bæjarblaðinu Jökli sem borið er í hvert hús í sveitarfélaginu. Hagsmunaaðilar og aðrir áhugasamir fá þá tækifæri til að koma ábendingum um áætlanir sveitarfélagsins á framfæri á fyrstu stígu málsins. Kynning stendur í um þrjár vikur.

Að lokinni kynningu skipulagslýsingarinnar verður unnin deiliskipulagstillaga og höfð hliðsjón af þeim ábendingum og athugasemdum sem kunna að berast við lýsinguna. Deiliskipulagstillagan verður auglýst með áberandi hætti, í sex vikur að lágmarki, og gefst þá annað tækifæri til að koma athugasemdum og ábendingum á framfæri. Athugasemdum og ábendingum sem kunna að berast við auglýsta tillögu verður svarað með formlegum hætti.

Að auglýsingu lokinni verður tillagan lögð fyrir í sveitarstjórn til umræðu og samþykktar. Að því loknu er samþykkt tillaga send Skipulagsstofnun til yfirferðar og samþykktar. Deiliskipulagið tekur að lokum gildi með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda.

6.2 Framsetning gagna

Deiliskipulagstillagan verður sett fram á uppdrætti ásamt greinargerð, skipulagsskilmálum og skýringaruppdrætti.

6.3 Tímaáætlun

Gert er ráð fyrir að samþykkt deiliskipulag liggja fyrir í byrjun árs 2018.

7 Umsagnaraðilar

Auk landeigenda Kirkjufellslands eru eftirfarandi umsagnaraðilar og samráðsaðilar:

- Skipulagsstofnun

- Vegagerðin
- Umhverfisstofnun
- Minjastofnun Íslands
- Heilbrigðiseftirlit Vesturlands
- Eigendur nærliggjandi jarða: Háls og Sólbakki
- Viðeigandi nefndir og ráð Grundarfjarðarbæjar
- Sveitarstjórnir annarra sveitarfélaga á norðanverðu Snæfellsnesi
- Lögreglan á Vesturlandi
- Ferðafélag Snæfellsness
- Ferðamálasamtök Snæfellsness
- Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull
- Markaðsstofa Vesturlands
- Hesteigendafélag Grundarfjarðar

Vinsamlegast sendið ábendingar og athugasemdir á netfangið grundarfjordur@grundarfjordur.is eða með pósti í síðasta lagi þann 1. febrúar 2018 merkt:

Grundarfjarðarbær

Deiliskipulag

Borgarbraut 16

350 Grundarfjörður

8 Heimildir

Aðalskipulag Grundarfjarðar 2003-2015. Þéttbýli. Staðfest 8.12.2003.

Aðalskipulag Grundarfjarðar 2003-2015. Dreifbýli. Staðfest 12.02.2010.

Andi Snæfellsness - auðlind til sóknar. Svæðisskipulag Snæfellsness 2014-2026. Staðfest 24.03.2015.

Stefna í ferðapjónustu í Grundarfirði. Samþykkt af bæjarstjórn 8. júní 2009